

TELEFON +0048 (0)32 +32 48 508
Centrala +32 48 500
FAX +32 48 400
E-mail e-mail:um@mikolow.eu

Urząd Miasta Mikołowa
Rynek 16
PL - 43-190 MIKOŁÓW

Mikołów, dnia 30 marca 2021 roku

*Kom. Nr 6
Sejma Wiceprez. 2021
9.04.2021*

12988. 3. 2021 r

Urząd Miasta Mikołów	
Zał. <i>Sprawozdanie</i>	
wpłynęło <i>2021 -03- 31</i> <i>SER</i>	
pocztą	osobiście <i>[initials]</i>

Pani
Katarzyna Syryjczyk – Słomska
Przewodnicząca
Rady Miejskiej Mikołowa

Wykonując obowiązek nałożony przepisami art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przekazuję w załączeniu sporządzone sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

ZASTĘPCA BURMISTRZA

[Signature]
Iwona Spychała-Długosz

KIEROWNIK
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Mikołowie

[Signature]
mgr Aleksandra Stolarska

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY
ZA ROK 2020**

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
Wspieranie rodziny	2
Praca asystenta rodziny	2
Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Opiekuńczo – Specjalistyczna	5
Realizacja gminnego programu wspierania rodziny na lata 2020- 2022	5
Cel 1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	6
Cel 2. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego i innych form wsparcia na rzecz dzieci i rodzin	7
Cel 3. Wsparcie kadry realizatorów Programu zajmującej się wspieraniem rodziny	9
Zestawienie potrzeb w zakresie wspierania rodziny	10

WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie realizował w 2020 roku zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W ramach tych zadań obowiązkowo prowadzone były działania w zakresie wspierania rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze przez Zespół do spraw Rodziny i Asystentów Rodziny. W strukturze Ośrodka działa również Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica Opiekuńczo – Specjalistyczna wraz z filią. Kolejnym obowiązkiem gminy, wynikającym z ustawy jest opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Uchwałą Nr XVIII/177/2019 z dnia 17 grudnia 2019 r. Rada Miejska Mikołowa przyjęła Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2020- 2022.

Na mocy z artykułu 179 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Burmistrz Miasta winien w terminie do 31 marca każdego roku złożyć Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawić potrzeby związane z realizacją zadań.

WSPIERANIE RODZINY

Praca asystenta rodziny

W przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy i dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy indywidualnego przypadku wynika konieczność przydzielenia asystenta rodziny, pracownik wnioskuje wówczas do kierownika ośrodka pomocy społecznej o jego przydzielenie. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem. Do pracy z asystentem zobowiązuje także Sąd rodzinny na mocy postanowienia. Asystent pracuje zarówno z rodziną, która jest zagrożona umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, jak i w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Nadrzędnym celem pracy asystenta są działania ukierunkowane na wspieranie rodzin z wieloma problemami i stworzenie im możliwości do samodzielnego wyjścia z sytuacji kryzysowej.

Rodzina może otrzymać pomoc poprzez działania wspierające instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego oraz rodzin wspierających. Powyższe działania są prowadzone przy wsparciu lokalnych instytucji, organizacji i podmiotów, a także przy wykorzystaniu zasobów własnych rodziny, potencjału i udziału najbliższego otoczenia. Udzielana pomoc rodzinie ma charakter czasowy.

Podstawową formą pracy asystentów rodziny jest pedagogizacja polegająca przede wszystkim na przekazaniu informacji na temat prawidłowych postaw rodzicielskich, metod wychowawczych, uświadomieniu co do roli wobec dziecka, pozytywnych wzorców wychowawczych. Asystenci prowadzili również poradnictwo i trening w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, załatwiania spraw urzędowych, doradztwa zawodowego. Pracując

z rodziną wykorzystywali mocne strony członków rodziny oraz silne zasoby instytucjonalne w społeczności lokalnej. Praca z rodziną z założenia trwa do czasu rozwiązania jej problemów. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Obowiązujący w Ośrodku model pracy z rodziną objętą asystą rodzinną zakłada współpracę pracownika socjalnego i asystenta rodziny na każdym etapie pracy. Współpraca pomiędzy pracownikami opierała się na partnerstwie, rozwoju kompetencji, współpracy merytorycznej, rozwoju osobistym i rozwoju samoświadomości. Plan pracy z rodziną obejmował zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty.

W 2020 roku z uwagi na ogłoszony stan epidemii na terenie Polski, działania asystentów świadczone były częściowo w formie pracy zdalnej. Takie rozwiązanie nie ograniczało jednak możliwości kontaktu klientów z asystentami, który odbywał się w formie telefonicznej i elektronicznej, a sytuacjach tego wymagających – osobistej.

Wspieranie rodziny

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba asystentów rodziny w gminie, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy	4	4	4
Wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi asystentów rodziny (w zł) z tego:	199.603	246.659	248.435
finansowane z budżetu gminy	129.484	179.627	243.335
finansowane z innych źródeł	70.119	67.032	5.100
Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny	48	46	44
Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną w miesiącach	42	54	23
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę	6	9	9

Analizując liczbę rodzin korzystających ze wsparcia asystenta na przełomie lat, widać że utrzymuje się na podobnym poziomie. Czas pracy asystenta z rodziną jest z kolei bardzo zróżnicowany, wynika to z faktu, że okres współpracy ustalany jest indywidualnie i zależy od ustalenia celów i osiągniętych przez rodzinę rezultatów.

W sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną, rodzicom oferowana jest praca socjalna, specjalistyczne poradnictwo w tym prawne, psychologiczne i pedagogiczne, terapia

rodzina i indywidualna, mediacje oraz pomoc ze strony asystenta rodziny ukierunkowana na stworzenie warunków dających możliwość powrotu dziecka do rodziny.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Zestawienie dzieci z gminy Mikołów, przebywających w pieczy zastępczej

Forma pieczy zastępczej	2018	2019	2020
Liczba dzieci OGÓŁEM, w tym	112	114	112
RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA	101	97	93
rodziny spokrewnione	36	30	32
rodziny niezawodowe	31	30	23
rodziny zawodowe	21	28	24
rodzinny dom dziecka	13	9	14
INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	11	17	19
placówka opiekuńczo - wychowawcza	11	17	19
regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna	-	-	-
interwencyjny ośrodek preadopcyjny	-	-	-

Wydatki na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Wydatki gminy na utrzymanie dzieci w systemie pieczy zastępczej	547.529	621.081	756.579

Jak widać, koszty utrzymania dzieci z roku na rok rosną i wynikają wprost z okresu przebywania dzieci w pieczy zastępczej.

Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Opiekuńczo – Specjalistyczna

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką w placówce wsparcia dziennego. Pobyt w placówce jest nieodpłatny i dobrowolny. W przypadku, gdy dziecko zostanie zobowiązane do uczestnictwa w zajęciach placówki wsparcia przez Sąd, rodzina jest pozbawiona dobrowolności.

Placówka funkcjonuje przez cały rok, we wszystkie dni robocze. Świetlica przeznaczona jest dla dzieci w wieku szkolnym do 18 roku życia zamieszkałych na terenie gminy Mikołów, gdzie główną dysfunkcją do objęcia tym rodzajem wsparcia jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w rodzinie. Placówka tworzy alternatywne środowisko rozwojowe dla dzieci i ich rodzin, wyposaża je w umiejętności społeczne niezbędne do funkcjonowania w społeczeństwie. Przygotowuje dzieci do podejmowania odpowiedzialności za własne postępowanie oraz uczy samodzielnego i konstruktywnego funkcjonowania w życiu.

W Świetlicy realizowano programy psychokorekcyjne i wychowawczo – profilaktyczne z elementami socjoterapii, zmierzające do zmiany postaw i zachowań dzieci, zwłaszcza zachowań aspołecznych, postaw roszczeniowych, bierności czy bezradności. Ważne było realizowanie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dzieci i młodzieży, poprzez uczestnictwo w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych. Programy uwzględniały zachowywanie zasad bezpieczeństwa, prowadzenie zdrowego stylu życia i profilaktykę zachowań niebezpiecznych oraz asertywność.

W 2020 roku z uwagi na epidemię Placówka pracowała w zależności od okresu, w trybie stacjonarnym bądź zdalnym. Część zadań nie mogła zostać z tego powodu zrealizowana, okresowo nie były świadczone usługi psychologa, logopedy i socjoterapeuty.

Placówka wsparcia dziennego świetlica opiekuńczo – specjalistyczna i filia placówki – świetlica opiekuńcza w Śmiłowicach

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba uruchomionych miejsc	60	60	45
Korzystających w roku	31	28	27
Dzieci niepełnosprawne	4	2	2
Rodziny z problemem alkoholowym	8	16	6 (w tym 10 dzieci)
Wydatki ogółem	567.830	585.459	256.686

REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2020- 2022

Założenie Programu to wsparcie rodziny naturalnej, eliminowanie zagrożeń i tworzenie spójnego systemu wsparcia. Odbywa się to poprzez tworzenie i wspomaganie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Gminny Program zakładał współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się szeroko pojętymi problemami w rodzinie, czego efektem powinna być całościowa pomoc rodzinom

przeżywającym trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci. Działaniami uzupełniającymi i towarzyszącymi były zadania, które pozwoliły na zapewnienie rodzinom szerokich form wsparcia, poczynając od interwencyjnych, poprzez edukacyjne i zaradcze, aż po działania aktywizujące rodziny społecznie, skierowane powszechnie do rodzin z dziećmi.

Główny cel Programu to rozwój zintegrowanego i kompleksowego systemu wspierania rodziny.

Realizacja celu głównego odbywa się przez poniższe cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
2. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego i innych form wsparcia na rzecz dzieci i rodzin.
3. Wsparcie kadry realizatorów Programu zajmującej się wspieraniem rodziny.

W 2020 roku realizacja poszczególnych zadań była zdecydowanie utrudniona z uwagi na panującą epidemię koronawirusa. Asystenci rodziny realizowali swoje obowiązki w trybie pracy zdalnej. Placówka wsparcia dziennego pracowała w zależności od okresu, w trybie stacjonarnym bądź zdalnym. Organizacja i realizacja warsztatów i grup wsparcia została wstrzymana. Stale funkcjonowało poradnictwo psychologiczne, a nawet dodatkowo została uruchomiona możliwość skorzystania z mediacji rodzinnych. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie również odbywał swoje posiedzenia w trybie zdalnym. Realizowane było wsparcie osób starszych oraz niepełnosprawnych poprzez ciągłe świadczenie usług opiekuńczych. Szkolenia doskonalące przedstawicieli instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny, także w przeważającej większości realizowane były zdalnie.

Cel 1. Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

W ramach celu 1. zaplanowano działania:

1. Prowadzenie i rozwijanie systemu asystentury rodzinnej.
2. Prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
3. Organizowanie warsztatów podnoszących kompetencje rodzicielskie.
4. Promowanie i rozwijanie usług rodzin wspierających.
5. Działalność edukacyjno – informacyjna prowadzona na rzecz rodzin z dziećmi.

Działania w ramach celu nr 1.

Realizator	Podejmowane działania
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Zatrudnianie 4 asystentów, Prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego – 2 punkty,

	Prowadzenie „Klubu Malucha” – organizowanie warsztatów dla samotnych matek i ich dzieci, prowadzenie spotkań i wykładów – 7 spotkań
Mikołowskie Stowarzyszenie Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki „Zmiana”	Warsztaty podnoszące kompetencje rodzicielskie „Szkoła dla Rodziców”
Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych	Akcja edukacyjna „Bezpiecznie z Hektorem” – zajęcia edukacyjne i profilaktyczne – 280 uczestników

Działanie nr 4, tj. promowanie i rozwijanie usług rodzin wspierających, nie zostało w 2020 roku zrealizowane. W 2019 roku rodziny wspierające nie nawiązały dalszej współpracy. W 2020 roku promocję i nabór rodzin wspierających wstrzymała epidemia koronawirusa.

Cel 2. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego i innych form wsparcia na rzecz dzieci i rodzin

W ramach celu 2. zaplanowano działania:

1. Prowadzenie warsztatów i grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
2. Prowadzenie warsztatów dla ofiar przemocy w rodzinie.
3. Organizowanie programów korekcyjnych i terapii dla sprawców przemocy.
4. Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
5. Prowadzenie terapii i mediacji rodzinnych.
6. Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego, w tym prawnego i psychologicznego.
7. Wsparcie rodzin dotkniętych chorobą lub niepełnosprawnością, w tym zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
8. Organizacja miejsc opieki i wychowania dzieci i młodzieży, w tym organizacja miejsc wypoczynku letniego i zimowego.
9. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie pozalekcyjnych zajęć rekreacyjno – sportowo – kulturalnych.
10. Prowadzenie poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy.
11. Promowanie zdrowego stylu życia.

Działania w ramach celu nr 2.

Realizator	Podejmowane działania
Mikołowskie Stowarzyszenie Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki „Zmiana”	Konsultacje i poradnictwo oraz wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych – odpowiednio 172 osoby i 120 osób, Konsultacje i poradnictwo dla osób doznających przemocy – 185 osób, Program korekcyjny dla sprawców przemocy –

	1 edycja, poradnictwo dla osób stosujących przemoc – 25 osób,
Klub Abstynenta „Powrót”	Konsultacje, poradnictwo indywidualne dla osób uzależnionych – 40 godzin, wsparcie w procesie trzeźwienia – 30 osób, grupy wsparcia dla osób uzależnionych – 40 spotkań, 30 osób/ tydzień, warsztaty edukacyjno – motywujące – 5
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Warsztaty terapii pogłębionej dla osób uzależnionych – 160 godzin, warsztaty dla osób współuzależnionych – 79 godzin, Uruchomienie gminnego telefonu zaufania – Pomoc Osobom Pokrzywdzonym „POP”, Materiały edukacyjne z Kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” dla uczniów szkół podstawowych – 2.500 uczniów
Zespół Interdyscyplinarny do Spraw przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Prowadzenie „Niebieskie karty” – 90 procedur, Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego – 4, Liczba posiedzeń grup roboczych - 230
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Uruchomienie mediacji rodzinnych – 2 spotkania, Udzielanie porad prawnych, Poradnictwo psychologiczne, Kooperacje 3D, Realizacja usług opiekuńczych – 161 osób tj. 62.057 świadczeń, Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych – 4 osoby, tj. 41 świadczeń, Realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi 3 osoby, tj. 990 świadczeń
Stowarzyszenie „Uśmiech”	Organizacja półkolonii letnich – 2 grupy po 10 osób
Związek Harcerstwa Polskiego – Chorągiew Śląska Hufiec Ziemi Mikołowskiej	Organizacja półkolonii – 4 turnusy, 96 osób
Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – współfinansowanie 17 klubów i stowarzyszeń sportowych, Akcje „Poznaj pierwsze kroki na lodzie” i „Pierwsze kroki z hokejem”, „Ferie dla aktywnych”, „Pływaj na odległość”
Powiatowy Urząd Pracy	Organizacja prac społecznie użytecznych – 2 uczestników (w Zakładzie Usług Komunalnych)

Fundacja „Nowe Horyzonty”	Warsztaty profilaktyczne (profilaktyka uzależnień i przemocy rówieśniczej) w szkołach podstawowych – 78 warsztatów, materiały edukacyjne dla dzieci – 475 bransoletek, 3 gabloty z atrapami środków psychoaktywnych
YAQ Projekt Pracownia Rozwoju Społecznego	Realizacja rekomendowanego programu profilaktyki zintegrowanej „Archipelag Sarbów” i „Archipelag Skarbów – Wyprawa Odkrywców” dla szkół podstawowych
Mikołowski Powiatowy Klub Młodzieżowy	Warsztaty profilaktyczne – 10, wsparcie i edukacja – 10 osób
Komenda Powiatowa Policji	Prelekcja na temat bezpieczeństwa w środowisku szkolnym, w sieci i o zachowaniach ryzykownych wśród dzieci i młodzieży i akcja profilaktyczna dla Placówki Wsparcia Dziennego „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą”

Cel 3. Wsparcie kadry realizatorów Programu zajmującej się wspieraniem rodziny

W ramach celu 3. zaplanowano działania:

1. Organizowanie zespołów, grup roboczych działających na rzecz rodzin.
2. Zapewnienie dostępu do superwizji osobom pracującym z rodzinami.
3. Organizowanie szkoleń i udział w innych formach doskonalenia zawodowego kadry pracującej z rodzinami.
4. Podnoszenie poziomu kompetencji zawodowych przedstawicieli instytucji zajmujących się wspieraniem rodzin.

Działania w ramach celu nr 3.

Realizator	Podejmowane działania
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Posiedzenia zespołów i grup roboczych z zakresu wspierania rodziny – 5 zespołów i 5 zespół w ramach projektu Kooperacje 3D, Zapewnienie osobom pracującym z rodzinami dostępu do superwizji – 41 godz. i 40 godz. w ramach projektu „Kooperacje 3D”, Organizowanie szkoleń dla pracowników – 27
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Podnoszenie poziomu kompetencji zawodowych przedstawicieli instytucji zajmującej się wspieraniem rodziny – organizacja Powiatowej Konferencji „Zrozumieć FAS”, szkolenia dla nauczycieli z programu rekomendowanego „Przyjaciele Zippiego”

Ponadto planowano zrealizowanie wspólnego szkolenia dla przedstawicieli instytucji zajmujących się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny, jednak z uwagi na panującą pandemię stało się to niemożliwe.

ZESTAWIENIE POTRZEB W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

Na rok 2021 określono w szczególności następujące potrzeby w zakresie pracy z rodziną:

- prowadzenie grup wsparcia dla rodziców,
- tworzenie nowych rodzin wspierających w celu pomocy rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo – wychowawcze w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych,
- realizację i intensyfikację działań profilaktycznych, mających na celu utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku,
- podejmowanie działań na rzecz włączenia rodzin borykających się z trudnościami rodzicielskim do społeczności lokalnej,
- zapewnienie dostępu do terapii małżeńskiej i mediacji rodzinnych.

